

Божидар Зечевић

1918.

први део драмског триптихона

“Југословенска трилогија”

БОЖИДАР ЗЕЧЕВИЋ – рођен је у Београду 2. I 1948. Дипломирао драматургију на Академији за позориште, филм, радио и телевизију у Београду са највишом оценом. Био наставник за предмет теорија филма на ФДУ у Београду и професор за предмет анализа филма на филмској школи “Дунав филма”. Уредник у више листова а оснивач је и уредник часописа “Филмограф”.

Бави се филмском критиком и теоријом филма, о чему је објавио велики број студија, есеја и књига у земљи и иностранству.

Добитник највиших домаћих и страних признања.

Аутор је уредник великог броја телевизијских емисија и серија. Као драмски писац добитник је *Награда “Бранислав Нушић”* Удружења драмских писаца Србије за драму *Пивара*. Дrame *Пивара*, *Селекџор*, 1918. и 1968. изведене су на сценама у Београду и Србији. За 1918 награђен је *Наградом “Јоаким Вујић”* за најбоље драмско дело на истоименом фестивалу професионалних позоришта Србије.

Божидар ЗЕЧЕВИЋ

1918.

први део драмског триптихона “Југословенска трилогија”

ЛИЦА:

ТАЂА (TADUZZS BECK VON HRABOWSKI, улански ритмајстер)
 ЛУКИЋ (ЗДРАВКО ЛУКИЋ, пешадијски капетан, командант батаљона)
 ЛУЦИЈА (ЛУЦИЈА СТЕРЛЕ, удата грофица вон CSARNOEVICS)
 ТУШЕК (ЗВОНИМИР ТУШЕК, добровољац – поручник,
 командир прве чете)
 ЛУКЕТИН (АНТЕ ЛУКЕТИН, добровољац – поручник,
 командир друге чете)
 ЈАКШИЋ (ЈОВО “JOHNNY” ЈАКШИЋ, наредник,
 американски добровољац)
 ФЕХЕР (ФЕХЕР АТИЛА, хонведски поручник)
 СТОЈШИН (ЖИВА СТОЈШИН, каплар, добровољац)
 ПЕРА (ПЕРА СТОЈШИН, његов син, мобилисан у хонведе)

МАДАМ БЕДЕЛ

ПРВА

ДРУГА

ТРЕЋА

ЧЕТВРТА

ПЕТА

ПУКОВНИК

ОБРАДОВИЋ, његов ађутант

ЈАНОШИК, послани Храбовског

ЈОЦА
 ЧОЛЕ
 РАДУЛАШКО

}

Војници

ПРОЛОГ

Звук цимбала.

Кад се сцена отвори провали маџла. Сред ње види се само свирач на цимбалу, који осјајаје шиоком целоџ пролоџа. Његову свирку љокрију звуци ноћне бишке.

Кроз маџлу, у конџурама, промичу учесници бишке у шлемовима и љуној рајној сиреми.

Цео љросџор засџрвен је дубоким, љанонским блаџом.

Меџеж.

ЛУКЕТИН: Господине капетане, на двеста метара пред нама маџарска заштитница. Митраљеско гнездо подно коте девет-девет.

ЛУКИЋ: *(Из маџле)*
Јачина?

ЛУКЕТИН: *(Из маџле)*
Биће стотина пешака у повлачењу. Нема укопавања.

ЛУКИЋ: *(Смеје се из маџле)*
Па шта ћемо, Пивац?

ЛУКЕТИН: *(Смеје се из маџле)*
Па зна се... господине капетане!

ЈАКШИЋ: Први вод спреман за јуриш!

ЈОЦА: Други вод, овамо! Збор!

ЛУКИЋ: *(Из маџле)*
Покупи своје и заобилази гнездо испод девет-девет па онда хватај везу са Пивцема. Трећа чета, јави се! Труба!

Оџласи се џруба и џрекине цимбало. Из маџле се љојављују Лукић, Пуковник и Обрадовић у љуној сиреми, заблаћени.

ПУКОВНИК: Београд не би ни препознао. Шпанска грозница. Умиру стотине дневно. Ни сандука ни крстаче. Бели лешеве на белим колима. Амерички црвени крст вози све горе на Гробљанску, воловским колима са којих висе ноге и руке, разумеш. Ни своје нисам стигао да видим. Који су па ови сад?

- ЛУКИЋ: Шугави хонведи... Шака јада. Сам го паор. Не знају ни да се снађу, него онако... чекају, ваљда, примирје.
- ПУКОВНИК: У среду дошла мађарска депутација, гроф Карољи и још један, не знам како се зваше. Усрали се од страха, а народ их дочекао са аплаузом, па код “Српске круне”. Краљ и Пашић ни абера, ал’ да видиш Депереа, сунце му француско, прими их већ сутрадан под петролејкама у Позоришној, одмах испод Споменика. Грофовима се тресу гаће а он ни пет ни шест него “Vous etes tombés si bas?” – “Зар сте тако ниско пали?” – “Ви сте ишли заједно с Немцима, па ћете са њима и испаштати. Мађарска мора платити” или већ тако некако. Ено их још преговарају. Нема бато. Примирје ће да буде кад каже Бојовић. А дотле има да их вијамо по блату. Запали!
- ЛУКИЋ: Хвала, господине пуковниче, не пушим.
- ПУКОВНИК: Не пушиш, не пијеш, прави учитељац, ал’ што јес’ – јес’, бољег од тебе немам у пуку. Можда би од тебе још и могао да испадне официр. Шалим се, немој да се љутиш. Још има да се лонцамо, синко. Чим пређеш понтон хватај мају, Правац знаш: линија Оџаци-Богојево. До сутра увече да си у Сомбору и чекај ме тамо. Ја ћу за тобом, из Новог Сада, акобогда.
- ЛУКИЋ: Разумем, господине пуковниче.
- ПУКОВНИК: И да ми пазиш. По преласку Дунава ступамо на аустромађарско. Сад да им је јасно чија нана црну вуну преде. Само, опрезно. Ово му дође као непријатељска просторија. Око заробљеника: Србе, Хрвате и остале пуштај одмах или примај у јединицу. Швабе и Мађаре на бројно стање и под стражу док ти не јавим. Води рачуна да не буде пљачке и слично. Не треба нам то. Французи су два дана иза нас – *avez-vous, parlez-vous* – следовање од јуче нисам делио. То ти је, па ти види.
- ЛУКИЋ: Разумем, господине пуковниче. Стараћу се.
- ПУКОВНИК: Чекај. Имаш ли вести од твојих?
- ЛУКИЋ: Немам.

ПУКОВНИК: Е јеби га...
(Обрадовићу)
Професоре, пиши тамо да се Лукић пусти на два дана у Шабац чим изађемо на линију. Батаљон да преузме Пивац.

ЛУКИЋ: Хвала, господине пуковниче.

ПУКОВНИК: Е па, со срекја, синко. И да знаш: да си пре свих. Ти си, бре Лукићу, моја елитна трупа, и ред је да те сад пустим напред, кад си већ до сада предњачио. Ваљда ћеш то знати да цениш. Ако нађеш здрав телеграф, јављај се у штаб. А ја ћу још да видим, послаћу ујутро неког у Шабац. 'Ајд' сад, севај.

Пукoвник са циџаретом и Обрадовић са секцијама несћану у маџли.

Лукић оде на друџу сћрану. Маџла. Наређења и ѿовици.

ЛУКИЋ: Шта чекаш? Музика!

Труба: знак за јуриш.

СТОЛШИН: (Из маџле)
Напред јунаци! Ко пре до мог Стапара, фасује јагње на ражњу.

ЈОЦА: (Из маџле)
Море Стојо, да не фасујеш ти колац од ови' твоји' Маџари?

СТОЛШИН: (Из маџле)
Ћут-дер тамо, репоњо мионички! Ди си саде краљу и ћесару!

ЛУКИЋ: (Из маџле)
За мнома!

ГЛАСОВИ: (Из маџле)
Ура!

Ойеті тпруба. Звуци бићке се изџубе и остіаје само цимбало.

Цимбало се ѿојачава и ѿромени моћив.

Затіамњење.

 ПРВИ ЧИН

Магла из благиа измеша се са испарењима шојлоџ енџеријера.

Пуковска соба у хонведском редуџу. Бивша официрска менажа. Она је удобно, али неукусно намешџена, сва у праџини, брокаџу и обилној џозлаџи. Дубоко бержере и оџомани. У џозадини каде и џодложени казани, коџи се џуше. Пијанино, а изнад њеџа слика Њеџовоџ Аџосџолскоџ Царскоџ и Краљевскоџ Величансџива Карла у џриродној величини.

Полако се џали џасни лусџер и сцену облије шоџла свеџлосџи.

На сцени су Мадам Бедел, Треџа, Друџа и Чеџврџа. Облаче аусџроуџарске униформе. Једна, у корсеџу и чараџама, оџрђе џарадни мундир са злаџним акселбендерима. Пијане су и кикоџу се. Мадам Бедел скуџи своју злаџну косу и џажљиво је савиџа џред оџледалом. Зайџим џолако наџуче аусџриџски официрски кеџи. Лаџано, као да се џминка, џовлачи кисџом и масџиксом џреко наусница и на џом месџу залеџи џрамен косе. Сад има и бркове. Задовољна усџаје. Пуначкоџ, добро јоџ џрисиџаје официрска униформа у џроџисном издању, са све ордењем, џарадном ешарџом и сабљом. На друџоџ сџирани, икренуџа леџима, седи Луџиџа у црној џуџној џелерини, џод шлаџером, на џомили кофера и џуџних џорби. Уз њу џрџиџена и унезверена деца.

Мадам Бедел заврџи џируеџу, задовољна.

Кикоџи и аџлауз. Глисандо клавира. Пуно свеџло.

БЕДЕЛ: No... dџvĉata... jак se vам to libi?

ТРЕЃА: Barzo dobre, pane pĉukowniku!

ДРУГА: (Чиџа из неке куџусаре и смеје се)

“Јужнословенски зидари. Позоришна слика у једном чину. Посвећена Најљубљенијем, Најлепшем и Најбољем Југословенском Мужу, Његовом Краљевском Височанству Престолонаследнику Александру Витешком Ослободиоцу!”

ТРЕЃА: Виват!

ЧЕТВРТА: Уф! Где нађе то?

ДРУГА: “Написао Светислав Торњански, учитељ, у Бачком Брестовцу, 1917. године”.

ЧЕТВРТА: Света-учитељка? Што га стрелаше ономад у Варадину? Света-Јектика. Јел’ он, молим те?

- ДРУГА: Биће он главом. Твој “ђак” што сте се цмакали на банхофу у Врбасу кад га одвело у решт. Тек што-год: “Бадње вече у једном бачком селу, 1917. године. Напољу међава”. Још мало па ко сада. “Прва појава: Бака, Срђа, Хрвој и Славко.” Ти ћеш да будеш Хрвој. Не, не ти, него Розика. Она је отуд.
- ЧЕТВРТА: (*Ойме јој књиџу*)
Пази сад: “Бака:
(*Прене се*)
Иста је оваква ноћ била кад је стигао глас да ми је син погинуо. Исто овако је звиждао ветар и сме-тови засипали”.
- ДРУГА: (*Гледа у књиџу, осџале ѓрилазе*)
“Срђа: Је ли, бако, где је наш тата погинуо?”
- ЧЕТВРТА: “Хрвој: Где је сад његова душа?”
- ДРУГА: “Славко: Да ли се он још брине за нас?”
- ЧЕТВРТА: “Бака: Само тише сирочићи моји.
(*Слуша*)
Као да сам чула бат жупанијких жандара. Ваш добри тата погинуо је на Кајмакчалану. у Србији његова душа увек лебди око вас и чува вас”.
- БЕДЕЛ: Wunderbar! Где си то нашла?
- ДРУГА: Горе, у штабсканцлаји. У столу, код Оберстлајт-нанта Хлинке.
- ЧЕТВРТА: Јадни Света.
- ДРУГА: Покој му души. А слушај ово; “Кад је прошле недеље био надзорник у школи, казао је да нема Србије, па не треба више да учимо о Краљевићу Марку и Цару Душану, већ само о ласти, цвећу, о тицама. А кад је надзорник отишао, учитељ, нам рече: “Ако је сад нема на мапи, има је овде.
(*Луји се ѓо ѓрудима*)
Ту је Србија!”
- БЕДЕЛ: Herzlich!
- ТРЕЋА: Zauberhaft!
- ЛУЦИЈА: А vas ni sram?
- ЧЕТВРТА: Ааа... на грофицу смо заборавиле. Поједе ме срам

БЕДЕЛ: Also, was? Ihre Excellenz, prosím vas... nezlobte se. Víte jaky to je: kurva tě převezе první... darf Ich bitten. Co Сех to muzikant, co Češka to kurva. Nichtvar?

ДРУГА: Побеже ваш rosenkavalier! Сад му се пуши дупе негде око Суботице. Није одозго понео ни нов шпил карата. Туго моја.

ЛУЦИЈА: Ће мене не upoštevate, jaz skrbim za te-le otroke!

ЧЕТВРТА: Е, сестро моја, ували ти и децу, па сад ти гледај како ћеш. И слушај: због те твоје тевабије смо те и пустили ту, у топло. Ако ти се не свиђа – широко ти поље.

ЛУЦИЈА: Pfiu. Schāme Dich.

ЧЕТВРТА: Море немој сад да ти покажем “фуж”.

Најољу, у блаиу, мейеж и ужурбани кораци.

ДРУГА: Брже! Иду Срби!

БЕДЕЛ: Also, Vornwärts! Huren zum Appel!

ТРЕЋА: Tak jest, pane plukowniku!

Даме се постојојавају уз врсику и кикои. Гегајући се, као прави ирујни иуковник, Бедел врши смојру своје јединице. Једна навија фонограф са великом ирубом и сивавља илочу. “Сирој” се повија, вршићи од задовољства, шиика се и салуиира. Бедел излази пред сирој, исуче сабљу и даје знак. Рукне “Радецки марш”.

БЕДЕЛ: Regimentsstaab habt’ acht!

“Сирој се некако умири. Трећа ириђе, салуиира, затим скида чарају и предаје је Другој. Ова иакође салуиира, везује чарају у чвор и наииче је на “иуковникову” сабљу.

На врати руји Јаношк у иуној раиној сиреми, избеумљен. Оишије заиреиашење.

Одмах за њим улазе Тађа и Фехер, у жесикој свађи.

ТАЋА: Unbedingt! Рекао сам безувјетно, Фехер. И немам што више са вама разговарати. Aufgabe! Марш!

Јаношк зрубо ирекине фонограф и насиаде иишина. Тађа је видео сцену и намах ироменио расиложење.

ТАЋА: О-хо! На заповијед, господине потпуковниче! Ово је господин хонведски хаднађ Фехер, пештански студент. Он не да свој Magyarország! Па изволите, прикључите му се, идите тамо с њим на Србе са његовим сентомашким паорима! Само напред! Курве и паори!

- ФЕХЕР: Те diszno Lenguel!
- ТАЂА: Марш! Abzug! Ја овде командујем Фехер и устрије-
лит ћу те овај час ако се не макнеш! Јаношик!
Absetzen!
*(Јаношик иззџура Фехера уз њомоћ неколицине сџо-
ља)*
Und Huren auch!
- БЕДЕЛ: *(Разочарано)*
Stimmt.
- Луција усџаје са кофера.*
- ЛУЦИЈА: Тађа!
- ТАЂА: Луција! Um Gottes Christi willen...
- Даме се невољно расџурају. Ни сцени само Луција, Тађа и Деца.*
- ТАЂА: Како? Откуда?
- ЛУЦИЈА: Мајур со зађгали ин все однесли.
- ТАЂА: А ова дјеца?
- ЛУЦИЈА: Od nadzornika imanja Sedlaćeka. Он је пуцао а онда
су они дали огенј на стог. Горјела је прво капела, Бог
опрости ин Свети Криђ, ин крићали со: “zlato, zlato”! Па
“grof”co”. Sedlaćek се јим ни дал, vsaj је имел отроке
sabo, ubogi ĉlovek.
- ТАЂА: А Csarnoevicz?
(Луција ћуџи)
Што је са твојим мужем, питам те?
- ЛУЦИЈА: So ga že prej... konjima за репове. Криђ је лјубил ин крићал:
“Adieu, Lucille”!
- ТАЂА: Господе Боже!
- ЛУЦИЈА: Кмети ин Руси. Крићали со “zoloto”! Ин да је... revolucija.
- ТАЂА: Све сам ти рекао. Баш све. И да је “зелени кадер” и
да су руски kriegsgefangeneri растурили по шуми и
свакакав олош чим је пао лагер. И да армије више
нема. И да бјежиш чимприје за Пешту.
- ЛУЦИЈА: Tadjа, zaradi tebe sam ostala.

ТАЂА: Ааа, остави молим те. Рат је. Прави рат, Луција, од меса и црева и то рат који смо изгубили. И твом старцу сам говорио “бјежите Петре, неће вас спасти ни презиме ни икона Светог Саве, за њих сте само мађарон, унионист, издајник... Они само што нису овде. Претходнице су им већ на коси. И што ћу сад с тобом? Куда ћу и тебе и ту муларију?

ЛУЦИЈА: Тађа...

ТАЂА: Још ћеш ме и расплакати. Па наравно да траже злато и да су вам потпалили дупе грофовско. Они су сад сваки у свом лудилу. Имају своје неке фантазије сељачке. Једни револуцију, Кошута и Карољија. Други краља Петра и видовданске храмове, Мештровића, Југославију и што ти ја знам... Каос, Lucille! И гдје ти је сад то злато и цукер-згодбе о нама у Канади, на Цејлону? Хоћеш да ти кажем? Давно је Чарнојевић своје православне сасуде похранио у пештански Bankverein и тебе оставио да попјеваш “Град гори, гроф бежи...” А ти се, коњаниче, јебавај по овом блату и чувај му жену и образ и туђу копилад!

Луција вади њажљиво шаку златног накита.

ЛУЦИЈА: 'lej Тађа, to-le sam prinesla.

Тађа јој одјурне руку и накит се распе по њоду.

ТАЂА: Носи га дома, на гмајну! Не купују се Храбовски за шаку цекина! Па с тим се не може ни до Дунава! Schau, dass du fortkommt!

Деца хитро кује накит и дукаше по њоду. Луција се сајлиће, а Тађа засјасује ојасач, револвер.

ЛУЦИЈА: Како можеш...

ТАЂА: Могу и то како! Што ћу ти ја? Ено ти бијелог флага напољу па се њиме закити. Сада ће упасти они и морат ћу у лагер, а ти буди сретна ако ти дају и најмању ролу у циркусу “Свете-Јектике” гдје ти је и мјесто! Also, то су вам браћа: јужнословенски задари.

ЛУЦИЈА: Ле оће ми је Крајнс!

ТАЂА: Пак што, ту и спадате. Какве ја везе имам с вама, самоубицама и сомнамбулама? Живите од фиксидеја, од Mitteleurope и краља Матјажа. Мјесечари и параноиди. Dom in svet. Како оно рече твој капелан: заточници светог римског царства! Врајју матер! Цио народ пијан и острвљен. Једни би Србе на врбе, а дрги би њих кад дође чика Перо, ако их тај и једне и друге не наниже по липама, што му од срца препоручам! Крижај се, крижај колико хоћеш племенита госпођо из крањског штагља. Тађа Храбовски има другог посла него да се држи твог влажног муфа и десетхвати свете дежеле, по којој зујите как мухе у тегли. У Еуропу итак виже не можете. Отсекли Срби скелу.

(Луција цвили, окружена децом, која јој враћају накију. Тађа њокушава да се смири)

Дај, но, но... Пусти сад то.

(Приђе и крајко је њомилије Она га ухваћив са руку и љуби је)

Остави Луција, молим те, доста је, доста је свега. Буди храбра и крени одмах за Пешту, задњи је сат.

Луција граби обе руке Тађине и љуби их. Он их силом оштргне.

ТАЂА: Janoschik!
(Сјоља доири Фехерова њесма. Прекине је њуцањ)
Wo bist du, Trottel? Ein Fiaker sofort anspannen!
Janoschik!

Тишина. Јаношик њолако улази са рукама њодигнућим увис. За њим Јоца са њајереном њушком.

ТАЂА: Na... zu spät, gnädige Frau.

Подигне и он руке

ЈОЦА: Немој ти ту мени свирцен-курцен него марш уза зид са овим. Господине поручниче! Господине поручниче! Еве овде неки официр и неко женскиње, швапски говоре!

Улази Тушек са њајереним револвером.

Кад виде Храбовског усћукне. Изненађење код обојице. Тушек хишро њриђе и издире се на Тађу.

ТУШЕК: Kein Wort! Alles zu mich überlassen! Verstehen?

Тађа сјушиња руке.

ТАЂА: Besser spät, als gar nicht.

ТУШЕК: Ohne sorge, mein alter kampfes. Јоцо, спуштај оружје, није потребно. И трк по капетана док ја обавим формалности.

Јаношик стиуиша руке. Јоца збуњено ѓледа, ња стиуиша њушку.

ТУШЕК: Шта звераш? На извршење!

ЈОЦА: Разумем, госин-поручнике!

Излеши. Тушек и Тађа се немо ѓледају.

ТУШЕК: Endlich... schluss ist...

ТАЂА: Janoschik! Champagner! Na los, Trottel, los! Wir muss' mit dem Champagner dieser dreckiger Verbrecher-shindel herzlich aufnehmen!

Јаношик излеши. Тушек и Тађа се још ѓледају, Па њрсну у смех и зађрле се. Нађло зађамњење на менажу.

Цимбало.

ДРУГА ПОЈАВА

Нађло одђамњење на блаио. Срђски војници са најереним оружјем на нож. Хонведи са њодиђнуђим рукама. Везисђи развлече њелефонску жицу, врије индукђор и вичу "ало, ало". Из дубине журно жацају Лукиђ, Јакшиђ и Лукеђин.

ЈАКШИЂ: Тређа чета без губитака.

ЛУКИЂ: Добро, Џони, шађи Стоју у извиђање према цади. А код тебе, Пивац?

ЛУКЕТИН: Исто. Голубу се спетђала жица на граб и прекинула се, да му оца и матер, говорија сан му за телефон, ма не слуша, тукац од туке...

ЛУКИЂ: Добро, добро...
(*Смеје се*)
Дај му прекоредно пожарство кад се дохватимо Сомбора.

ЛУКЕТИН: Дађу ја њему преко реда по носу. Но што ћеш с овин, госин-капетане?

ЛУКИЂ: Србе, Словаке и Румуне пуштај одмах. И Мацаре без чина. Подофицире и официре под стражу до првог релеја.

Сјоља дойире Фехерова њесма на мађарском док не уђе на сцену Јоца и Сјојшин једва усјевају да савладају окрвављеног њо глави Фехера, који дрско њева, ошима се и њсује.

ЈОЦА: Господине капетане, зову вас унутра госин поручник!

ЛУКИЋ: Шта је, бре Стојо, каква је ово соколана овде?

СТОЈШИН: Хонвед, ждребе балаво, пуцало себи у главу, па и то промашило!

ФЕХЕР: Csak egy golyot kérek... Tiszti becsületemre... Само једно метак... на официрска реч!

Смех и добацивање “Јебем ње у реч”. ишд.

ЛУКИЋ: Какав, бре метак? Везуј то тамо. И нек му унутра оперу ту главу блесаву!

Фехера вуку у менажу. Он њоново зајочиње њесму.

ФЕХЕР: Kossuth Lajos azt üzente
Elfogyott a regimentje
На még egyszer azt üzeni
Mindwajunknak el kell menni
Eljen a Magyar szabadsag!
Eljen a haza!

Зајамни се блајно и освейли менажа са њређашињим: Тађа, Тушек и Луција. Јаношик у сјавау миро, њоред сјола, са уредно сјремном боцом шамјања.

Кад уђлада Тађу, Фехер сјукне њрема њему.

ФЕХЕР: Eljen a Magyarorszag!

Фехер усјева да се ошкине и њљује Храбовског у лице. Овај хоће да њошегне сабљу. Насјане гужва. Једва савладају Фехера и воде ња. Фехер њоново њочиње њесму.

ЛУКИЋ: Па јесам ти рекао да вежеш мајку ти јебем барабску! Води то тамо! Тушек, бре, ко су би сад ови?

ТУШЕК: Командант јединице. Као што видите, комора се и предаје на коморцијски начин.

ЛУКИЋ: *(Појрави блузу)*
Ух, богаму. Преводи.

ТАЂА: *(Брише се марамицом и салутира њо њројису)*
Није потребно. Коњанички мајор Тадеуш Бек фон Храбовски. Двадест и прва бригада царских и краљевских улана принцезе Лујзе... овде само по ду-

жности командујући часник. Спреман сам предати коње и опрему под бројем, оружје је већ раздужено и предато. Позивам се на тачке женевске конвенције...

- ЛУКИЋ: Добро, добро... Која вам је ово јединица?
- ТАЂА: Походни квартир број један главног штаба Пете армије генерал-фелдмаршала фон Кевеш-Кевеш-хазија.
- ТУШЕК: Команда главног стана. Ни мање ни више него Кевешова особна кухиња и подрум.
- ТАЂА: Шездесет и један човјек, два официра и седам под-официра. Један лијечник-цивил.
- ЛУКИЋ: Тај одмах нека превија оног тамо. Имате ли још рањених?
- ТАЂА: Не. Ово је неборачка момчад, састављена углавном од кухара и ресторанског особља. Има и музичара, али од њих ријетко да је тко икад видио бојно поље, господине...
(Неугодна пауза. Тушек очима на Лукића)
Смијем ли знати ком се официру и којој јединици предајем?
- ЛУКИЋ: Аух, мајку му...
(Појрави блузу и салуџира по пројису)
Резервни пешадијски капетан Здравко Лукић, други батаљон Прекобројног пука Југословенске дивизије, деташиран Првој армији ђенерала Петра Бојовића.
- ТАЂА: Е па капетане Лукићу, Бог је хтио да се ви и ја сусретнемо не на бојном пољу него овдје, за постављеним столом. Моји пољски улани остали су дубоко под блатом Галиције и Буковине. Од ових овдје немамо никакве користи ни ви ни ја. Ја сам, нажалост, официр без војске, али вам тешка срца предајем своју сабљу. Али кад је већ тако, молим вас да једном официру и центлмену учините част... Шампањаца, међутим, имам у изобилју. Уосталом, сад је све ионако ваше. Јаношик!

Пукне шампањац, Јаношик разлива у високе чаше. Лукић и остали збуњено гледају. Улази Јакшић и райорџира.

ЈАКШИЋ: Господине капетане, оружје предато и остало по наређењу. Кола још нијесмо пребројали, но Стојо и његови прегледавају вагоне. Патроле сам посла напријед и лијево прена господину Пивцу. Остало сам распориједио на стражу.

ЛУКИЋ: Добро, Џони, дај одмор десет минута док примимо ту комору. Страже и патроле нек отворе четворе очи. Шта је сад?

ЈАКШИЋ: Господине капетане, наређење команданта пука...

ЛУКИЋ: На извршење, Американац, и немај много да ми филозофираш.
(Јакшић пресече погледом Тађу и Тушека. Салушира и удаљи се са осталим српским војницима)
Е па кад вам ја такав адет... да видимо и то чудо...

Јаношик служи шампањац на сребрном послужавнику. Тађа и Тушек прихватају чаше и куцају се. Лукић по несрећно избегава и салије одједном сав шампањац у жрло, па кине и закашље се.

ЛУКИЋ: Ух, бојљу му матер... ето што ја не волим тај шампањац...

ТАЂА: А ништа, имамо овдје и францускога коњака, господине капетане, ако је по вољи... Изволите, сједите...

ТУШЕК: Сам “Реми-Мартен” и то цијело сазвјежђе.

ЛУКИЋ: Хвала! Знаш да не пијем.

Тушек прилази Лукићу и говори му нешто на уво. Луција, коју до сада нико није примећивао, усипаје и налива коњак у широку чашу.

ЛУКИЋ: Па... кад је тако... можете задржати своју сабљу, господине мајоре. Часна реч, оставио бих вам и пиштољ, али знате... правила налажу. Ено, мало-час, оно дете запе да се убије.

ТАЂА: Револвер ми, надам се, неће више требати, барем не у овом рату. А за сабљу искрено и топло захваљујем. Одмах сам видио да сте прави центлмен и да поштивате противника. Знате, улану су копље и сабља нешто као света хостија, опрости ми Боже, кад се већ нисмо огледали на бојном пољу, а то оружје је бранило овај наш кршћански свијет већ задњих пет столећа и заслужује... Verherung.

Полако њрилази Луџија, расїлеїене косе и нуди Луџићу чашицу коњака на сребрном њослужавнику. Луџић заїањен овом њојавом немом, ѓледа збуњено час у Луџију час у Тађу.

ТАЂА: Опростите. Грофица Луџија племенита Стерле, удова фон Чарнојевић, из старе српске лозе. Његова милост, господин гроф, трагично је страдао јуче, од локаланх банди, па је контеса још *Beunruhigt* и... жели да се стави под заштиту српске војске.

Луџић, оїчињен, сасїави ѡеїе. Узима несигурно чашицу коњака. Пије, сїресе се. Неїпремице ѓледа Луџију.

ЛУКИЋ: Тушек.... дај одмор, још пола сата.

Цимбало.

Нађло заїамњење.

ТРЕЂА ПОЈАВА

Нађло одїамњење на блаїо. Хеђеде и шамбуре. Зађрљени разоружани хонведи, међу њима и Пера Сїојишн, ѓрли се са Јоџом, Чолейом и Радулашком. Пију ѡиво из мањерки и ѡвају.

ПЕРА, ЈОЦА

И ЧОЛЕ: Од Солуна јаше чика Пера
 За њим иде Србадија цела...

Музика насїави на форму чардаша.

ПЕРА: Е да је сад овди мој тајко, Бог те весели, алај би се и он матор ождерао... А кажу да је у ропство, негде код Москова...

ЈОЦА: Ма и ови су били код Руса у ропство, мајку им швапску, па их дотераше лађом у Солун, као неки добровољци... Па још да видиш како заповедају, оца им шокачког... 'Ајд, спаси Бог!

ПЕРА: На спасеније. А нана... ту отоич у Стапару... нема одавде ни сат пун ода, ту ома иза салаша... све пали воштаницу и моли Светог Стевана, крсну славу нашу...

ЈОЦА: Ене-де? Из Стапара? Ух, мајку му... 'Ди га је сад онај? Еј, Радулашко оди-дер час, 'ди ти је матора капларица? Овај му дође из истог села, овај овде...

РАДУЛАШКО: Шербуљ батрњ? Запљео се у амови, саће га зовем.
(Изађе)

ЧОЛЕ: Лелее... од тоа Стапар-ли, откаде-ли, овам' оди-де, бре!

ПЕРА: Из Стапара! Моје среће! А како му је име, молићу?

ЈОЦА: Стоја. По имену Стојшин.

Пера исџусти мањерку са њивом, које се расје њо блајџу. Музика сџане. Јоца и остџали блену у Перу и он у њих.

ПЕРА: Стојшин, кажеш?

ЈОЦА: Јес, Жива Стојшин, каплар у првој чети. Јунак, бато. Рањеног ме изнео са Козјака, из бугарског рова, све до у превијалиште, а одонуд на греду, све на плећа матора. Шта ти је, бре?

Мук и збуњеностџ. Улазе Радулашко и Сџоја, који брише чизме бусењем.

ЧОЛЕ: Од тоа твој Стапар момчето, с'г да го видиш, ела-бре!

СТОЈШИН: Та мани ме суклепо ваздан...

Угледа Перу и скамени се. Мук.

СТОЈШИН: О мај... та још и то...
(Врисне колико ѓа ѓрло носи)
Авој мени веселнику данас! Авој мени моја крсна славо и Свети Стеване Првовенчани! Како ти оца Мироточивог тако и ја свог сина угледао данас у добар час! Ао Боже и Свети Јоване, ао, ао...

Прилетџе и заѓрле се.

Мук и јецаји.

ЈОЦА: Шта чекаш? Музика!

Хеѓеде и џамбуре џресну чардаш.

ЈОЦА: Дај танцару!

Додају му џушку. Јоца џуца.

 ЧЕТВРТА ПОЈАВА

Нагло отшамњење на менажу. Сада су осветљене обе сцене. Седе сами Лукић и Луција. Он пије коњак и пиљи у њу. Сјоља доициру звуци музике и рески љуцањ. Па још један. Лукић скочи. Из блаија, цела булуменџа са Стојшином и Пером, загрљени, уида у менажу.

ЛУКИЋ: Шта је, бре! Ко је пуцао? Какав је сад опет пачариз овде? Шта је, бре, са вама, оца вам јебем?

ЈОЦА: Стоја нашо сина!

СТОЈШИН: *(Кроз сузе)*
Господине капетане... лепо молим... ово је мој Пера, јабука моја. Ао, срећан ли сам данас и ја матор!

РАДУЛАШКО: *(Већ ирииии, луја ројоитом по влашки)*
Еп марга, госсин-капетане! Стоја мик ће Стоја батрњ!

СТОЈШИН: Син јединац, да ми га Господ и Свети Стеван чувају, као што га од сва зла досад сачуваше...

ЈОЦА: Хонведи га потерали, јуче из Стапара. Бацио пушку први.

СТОЈШИН: Де сине, дела јабуко моја, кажи се господин-капетану....

Пера, зблануи и обливен, несирейно салуишира иред Лукићем.

ПЕРА: Петар... Живанов Стојшин... деветнаест година... из Стапара... нежењен.

Смех. Пауза. Лукић, већ под дејством коњака, наједном.

ЛУКИЋ: Па... да га женимо? А Стојо?

Јоца подврисне, љукне још једном у ваздух. Оишије одобравање. Хеџеде и шамбуре. Лукић ирилази и љуби се са Сјојом, који се смео, љлаче и љуби кайеишана у руку, а сина у образ. Сцена је иоипресна и смешна у исти мах.

ЛУКИЋ: Ти тамо да прекинеш са пуцањем. А ти, Американац, шта си се укипио ту, не налази се, бре, син јединац сваки дан. Него да прежеш ту до села, да се мали преобуче и Стоја да види своје. Шта бленеш? Да сте сви натраг док сам реко бритва, разумеш? Ето ти, мој Стојо, а ја моје ако икад дочекам. Него ватај маглу у тај твој Стапар, док се не отарасимо ове коморе. Разумеш?

Стојшин разроџачио сузне очи, не верује ушима.

СТОЈШИН: У Стапар, господина капетане, разумем.

И даље стоји као укојан. Лукић хоће да се окрене, ња усјуи.

ЛУКИЋ: Шта си закекечио? Бегај.

Стојшин, у сузама, час у Лукића, час у сина.

СТОЈШИН: Разумем... бегам...

ЛУКИЋ: Један сат и ни минут више. На моју одговорност.

ЈАКШИЋ: Господине капетане, батаљон је спреман за покрет.

ЛУКИЋ: Јакако, него да си спреман. А ти Пивац, да учислиш Стојиног малог на казан у твоју чету и да га дужиш за опрему и оружје. Дао сам трупи пола сата, а њима сат, стићи ћа нас до релеја,

ЛУКЕТИН: Разумем, господине капетане. Опрему имам, оружје немам.

ЛУКИЋ: Снађи се. Шта је, бре, гуслар, докле ћеш да дреждиш ту? На извршење! Рекао сам сат и по. Ти ми одговараш. Прежи!

ЈАКШИЋ: Господине капетане...

ЛУКИЋ: Севај!

Окрене се љрема Луцији, која њејља око њојле воде. Музика. Јоца и Радулашко подврискују. Цела жруја враћа се на блајо и њева "Од Солуна јаше чика Пера" док се менажа зајмамањује.

ПЕТА ПОЈАВА

Блајо. Сви у њесми њолако одлазе осим Лукејина и Јакшића, који оклева.

ЈАКШИЋ: Јоване, пријежи тамо они хинтов маџарски. Ја ћу оног осједланог, уз греду.

ЈОЦА: Разумем, ихахај...

Изађу. Лукејин вади њабакеру, нуди Јакшићу циџаретју. Зајале.

ЈАКШИЋ: Што ово би, Пивац?

ЛУКЕТИН: *(Главом љрема менажи)*

Човик је, ка и други. Примило и њега зеру.

ЈАКШИЋ: И што ће му да шједи с оном?

- ЛУКЕТИН: А мени не гушта они папагало улански. Припазит треба, Џони, и на Тушека. Знају се однекуд њидва.
- ЈАКШИЋ: Јадног ли официра, јади га знали. Пљуну му сред чутуре они мали, а он, подвиреп и ђедиљак, ни да опепели. А мали пјева ли пјева.
- ЛУКЕТИН: Храбар народ, Маџари.
- ЈАКШИЋ: “Hunky”. Звали смо их “hunkies” тамо у Клејтон, Пенсилванија. Што је било рудара од њих, то у свијет нема, Само у суботу, дигну чипле на главу вас бордингавс. Ту попиј, ту пјевај, те се потуци. И она њихова мужика маџарска...
- ЛУКЕТИН: И у нас су се тукли, док је било за тучу.
- ЈАКШИЋ: Има сам и наредника Маџара, док сам био трупер у Панаму. Дobar ми је био ка отац, Волео је и слушат уз гусле. А та ти је Панама сама бара и водурина, ап од лотиње и мрцинлука, ће се лијегу јакрепи и москити и свака нечист и болештина. Да видиш, јадо, кад удари нека морија у трупу. За погодине пола помрије и истражи се без зрна барута, а он ти мени налиј скоча и насијеци бијела лука те ме спаси од те “шпанске грознице” и данас му фала... “Sergeant Hunk”.
- ЛУКЕТИН: Ама ћа си чинија у Панаму?
Јакшић извади гусле и маже сѝруну калофоном.
- ЈАКШИЋ: Ееех... Оста без работе у Охајо, па се пријавио у коњицу... девестотреће. Па у Панаму, на Колумбијанце. Тамо ти се против њих дигло на буну све од бешике до мотике, за слободу, те им прискочи Американац, те удри пексина. Купили су добровољце и међунас. Седми коњички, ђенерала Армстронг-Кастера. То ти је био један американски главар у грађански рат. А ето. Остало име, И регимент. Чујем да су сад неђе на Сому. И да меште коња гоне танкове, А ми овде по овом ценеву, нема га грђег ни у Панаму.
(Примакне му се и љажљиво се осврће, ља ће љихо)
Ама, реци ми Пивац, авизан си и школе си учио, што се ово од нас чини? Амбари ми, божја ти вјера.
- ЛУКЕТИН: Ама што, Џони?

- ЈАКШИЋ: Ама ово, брате...
(*Поверљиво и на ђола усџа*)
Јесмо ли већ стварно у Маџарску?
- ЛУКЕТИН: (*Кроз смех*)
Е мој добровољац... Нисмо, нисмо. Не бригај. Ово ти је све што видиш твоје, Српско. Рвацко. Наше.
- ЈАКШИЋ: Докле, Анте?
- ЛУКЕТИН: Докле? Док живу овди наши и говору по нашки ка ћа су одувик. Ни бриге те сиви тићу. Све ће ово бит те твоје Сједињене југословенске државе, мој кокоте, ка ћа си пива на гусле, Ајде, Џони, задудај нам зерицу опет, док не зову.

Јакшић се значајно искашље, вади ѓусле из ѓорбице ђа ђева.

- ЈАКШИЋ: Мили боже чуда великога
Кад се купи по Солуну војска
Ту слећели сиви соколови
Три сокола, три Југословена...

Лађано заџамњење на блајо.

ШЕСТА ПОЈАВА

Лађано одџамњење на менажу и Јакшићев ѓлас сџоља. Лукић ѓије коњак. Луција ѓослује око ѓојле воде и брчка ђо кади.

- ЛУКИЋ: Ја сам уверен, госпођо, да ће се све то средити. Главнина армије биће овде већ колико сутра да осигура... ред и мир. А из разлога личне сигурности биће боље да дотле останете с нама. Веома ми је жао за господина грофа. Острвило се све то и поасило па право на жене и нејач. И то им је та "лијепа наша"...
- ЛУЦИЈА: Pod vašom smo zaštitom, gospod polkovnik.
- ЛУКИЋ: Резервни капетан...
- ЛУЦИЈА: Vsaj, črni princ s tisoč zajetnikov. Ki nas bo varoval... in skrbel za svojo Godivo...
- ЛУКИЋ: Било је и код нас Словенаца, доле у Солуну. Једног смо звали Крањски Јанез... неки Зупанц... добар дечко... остао ја на Козјаку.

ЛУЦИЈА: А се је писао Матјаж?

ЛУКИЋ: Не знам. Не сећам се. На Костурском језеру певао је ко славуј.

Луција је завршила умивање. Леја. Полуџола. Брчка по кади, њева и зајочинье лагану иџру.

ЛУЦИЈА: По језеру, спод Triglava
čolnić plava
sem ter tja... (итд)

У иџри ириџе Лукићу и хоће да му скине блаињаве чизме. Он нежно одбија, скида их сам. Луција тишо и подаино клекне крај њеџа.

ЛУЦИЈА: Ће бо dovolil мој чрни princ. Ја, мој Lancelot, res sam utrujena, jahat mi se već ne da. А bi in ti mečken' počinul? А боš?

ЛУКИЋ: Ноћас морам да узем Сомбор...

ЛУЦИЈА: Skrbi me ta tvoj pogled. Zunaj obupno dežuje, Lancelot.

Силазе низ сѝејенице Тађа, Тушек, Бедел и даме, дојола свучени, са њешкирима око враиѝа. Бедел види сцену, хоће да изађе, али је Тађа хиѝро заусѝави ѝокреѝом.

ТАЂА: Gott sei Dank! Juch-hei... wie schön sie aussieht... mmm... На ову кишу и пошаст нема љепшег од топле и питоме воде. После тријумфа кроз лавља врата – Агамемнон краљ и побједник под Тројом пође право у купељ микенску... док од Арга донесе Див вјетар и снијег. А Клитемнестра...
(*Театрално ирејусѝи реч мадам Бедел*)

ЧЕТВРТА: Ако господин пуковник жели...горе имамо лепу гостинску собу у којој су спавали Oberstleutnant Hlinka... Daf ich bitten, gnädige frau?

Показује руком уз сѝејенице. Луција захвалао усѝане, ухватиѝи Лукића за руку. Лукић их ѝијано и збуњено џледа.

Цимбало.

Заѝамњење на менажу.

СЕДМА ПОЈАВА

Лагано одшамњење на блајио. Војска око вајџре. Пола већ њосило. Јоца нашао неки медаљон и зледа ља.

ЈОЦА: Можда је и ова из тај Стојин Стапар? Е види је, оца јој маџарског, лепа ко уписана. Да ми је овако нешто да повалим не би жалио два дулума земље, тамо код мене. Еве, дијете, какву пут има белу, види и ти сурунтијо влашка, панају јој њену.

РАДУЛАШКО: Ђе спремнде. Спавај, репоњо. А за поваљивање има ко ће.

Покаже злавом на менажу и окрене се. Јоца њажљиво сџрема медаљон у џей и вади свиралу.

ЈОЦА: Акоће, акоће, што да неће, и овуд и одонуд, а сутра ће да беру кожу на шиљак пред госин пуковником. Има лепо да се види чија нана... Е шта се направи...

Узме свиралу и зајочиње елеџичан шумадијски моџив. Нико не обраћа њажњу. Чује се хркање.

Заџамњење.

 ДРУГИ ЧИН

Лагано одшамњење на менажу. Четӣврѣа уноси, у шай̄орском крилу, домилу ѣразних војничких мањерки и са ш̄реском их изручи на ѣод. Тађа и Тушек су већ у кадама, док им Трећа и Пеѣа сѣављају вреле ѣешике на очи и ѣослују око њих, задиркујући се. На дружој сѣирани је Бедел, и која на ш̄расак ѣросуѣоѣ ѣлеха скочи на ѣи-јанино.

БЕДЕЛ: Veléčtĕny publikum!
 Od večerniho Vorstellunga nebude nic.
 Tatínek se vozral
 Maminku vojáci zmrдали,
 Švesterka pro lásku šla na východ,
 Bratříček se opil a usnul jak maharac,
 A vi, veléčtĕny publikum
 – jdĕte v kurac!

Смех и ай̄лауз.

ТАЂА: А, не, не... “Света-Јектика” вечерас мора имати свој премијерни Vorstellung, pani Mullerova, по сваку цијену се то мора уприличити за побједнике. Та није Света бадава ставио главу на пањ и све да би их једном дочекао са свим тим. Јер, што слиједи купељи по тријумфу? Гозба, светковина. Митска свадба, пир до јутра и жртва Ареју, милостива!

ТУШЕК: Доктор класичне филологије Universitas Zagrabien-
 sis Тадеуш пл. Храбовски – додуше само “in spe”,
 док не мине ратни вихор. Моје даме, сјећам га се
 док је служио у Загребу као најбољи драгонер међу
 филолозима и најбољи класичар међу војницима.
 Збиља, Тађо, што би са том твојом фамозном
 дисертацијом?

ТАЂА: (Одмахне руком)
 Inter arma – silent muses.

ЧЕТВРТА: (Над мањеркама)
 ’Оће ли ми неко рећи шта ћу ја сад с овим?

БЕДЕЛ: Zajisté, pane poručíku, jake jsou barvy na vašem pra-
 poru?

- ТУШЕК: Зависи. Црвено, бијело и плаво ако је хрватска, онда црвено, плаво и бијело ако је српска, исто црногорска, за словеначку не знам, а за југословенску се тек договарамо. Те три у сваком случају, пак што испадне.
- БЕДЕЛ: *(Скочи и њљесне рукама)*
No, čula si! To je dost. Pojd' samnou, musíme všechno přichystat!
(Официрима)
Dávejte dobrý pozor: Vorstellung vam ukážeme!
- Скуїљају мањерке и излазе.*

ДЕВЕТА ПОЈАВА

Истѝи.

- ТАБА: Гозба и пир за побједнике. До јучер сам то био ја, сад си ти, питај бога тко је, сви у истом срању. Одувијек. Што ли се цимао несретни Јасон по Колхиди и отимао Златно руно, јебавао се по Понту, овуда по Дунаву по Егеју... Као побједник лутао је од града до града, омрзнут од људи и знаш како је завршио? Разби му главу прова од његовог властитог “Арга”. Па онда његов друг, Аргонаут Анкеј и јунак, кад је уснама примао први пехар вина из властитог винограда – погибе срамно од обичне свиње. Па фамозни Одисеј. Што му је требало да онолико мешетари под Тројом, лута и разгони просце? Прогнали су га богови и људи у тужни Епир да нових десет година база са веслом на рамену, да би га на концу смакнуо властити син и оженио са том истом његовом верном Пенелопом, мој побједниче. И Агамемнон. Кад мислиш да си ухватио бога за мошње, изгубио си зихер и ту призива нема.
- ТУШЕК: Ама ко би рекао, стари мој, да ћемо се овако наћи послје оног швајнераја под Лавовом, кад је твоја Двадесет и прва покојне принципесе Лујзе онако најебала од козака и оног, како се зваше...
- ТАБА: Краснов.

- ТУШЕК: Јест, Краснов, Исукрста му козачког, имао сам тамо главу изгубити у цигле кварат уре.
- ТАЂА: Али си знао руски.
- ТУШЕК: Знао, selbstverständlich да сам знао, него што, па ја сами ипак лојалан Славен, из солидне обитељи. Мој ти је папа увијек преферирао славјанске провенијенције, а ти си од пољског знао само “Marsz, marsz Dabrowski”...
- ТАЂА: ... z ziemi wloskiej do Polski...
- СВИ: *(Певају)*
... Za twoim przedwodem
zaczum sie z narodem!
- ТРЕЂА: А со ran Rittmeister wie о Ојцу Swjiatому? О Polskiej? О plukovniku Pilsudskiemу?
- Тађа је дохваћи и покуша да је увуче у каду.*
- ТАЂА: Nic. Mmmmm... Ich weiss nicht, meine liebe, gib mir noch einmal, deine Pussy ist so saftige...
(Прскање и кикоћ)
Und was hat entstehen aus Du, der Russisher kriegsgefangener?
- ТУШЕК: А ништа, транспортом до Новосибирска, у лагер. После – револуција. Наједном, појави се у Одеси неки српски пуковник што ти је са руским поповима обилазио логоре и купио фрајвилигере за српски корпус у Добруци. Ein Hadžić. И одох са њим. После Dampfshiff. Солун. Und Југословенска дивизија, инфантеријска пуковнија dreckiger баталјон und dieser Lukitch.
- ТАЂА: Згодан момак.
(Покаже џлавом на ѓоре и намиџне)
Само, мало мекан за античког хероја, а?
- ПЕТА: Er ist so mannbar, her Lukič. Und Ihre Excellenz, grafin von Csarnoevicz.
- ТУШЕК: Ма обичан сељак шабачки. Као учитељ некакав. Крв сам под њим пропљувао. Имао сам оставити кости и под Козјаком да ми није моје сретне звијезде.

Љуби крстић на враћу и крсти се. Тађа налива шампањац.

- ТАЂА: Aber schluss! Krieg ist aus. Готово је с тим срањем. Живели! Zum vohl!
- СВИ: *(Пију на екс)*
Zum vohl!
- ТАЂА: Сада сам ја kriegsgefangener. Ка-ge-ef.
- ТУШЕК: И то луксузни. А ако ти буде наклоњена твоја звијезда, примам те, stante pede, у стари kammeradschaft, мада то није ни мало једноставно.
- ТАЂА: Ма је ли то стварао могуће?
- ТУШЕК: Што?
- ТАЂА: Па то... за пријем...
- ТУШЕК: А... то. Не знам. Што је било до мене – учинио сам. Јавио сам у штаб пука, а они ће у штаб Армије. Истина је да имају наређење одозго да без већих формалности примају све заробљенике који су славенског поријекла и присегну на вјерност српском краљу и отаџбини – чак у истом чину или – молим ја тебе – са чином више. Било је и таквих случајева.
- ТАЂА: Па ето, и ти си од фенриха преконоћ постао поручник.
- ТУШЕК: Па није баш преконоћ, alter kampfeg. Гунђају и ови и не воле нас, није им право, наравно, њих не промичу још од деветсто петнаесте. Али што ћеш. Befehl ist befehl.
- ТАЂА: Стари је кајзер ионако покојни, а овај ми је опростио присегу и упутио ме на некакво Народно вијеће. Које? Чије?
- Тушек усџаје из каде и брише се. За њим усџо Тађа. Облаче се.*
- ТАЂА: Ама како све то? Зашто?
- ТУШЕК: А што ти ја знам. Луд народ, Његово краљевско височанство, мој врховни командант, просто је луд за нама. Ствара своју нову, велику државу на славенском Југу и потребни смо му као свагдањи крух. Доље у Солуну особно се руковао са нама и одржао нам ватрен говор пун захвалности! Чуј – захвалности!

ТАЂА: А оvdје, у Кевешовом штабу причало се...
(Окреће љаву лево и десно ња шајуће)
 ... да после гушења револуције у Петрограду рефлектира на руски пријесто.

ТУШЕК: Unglaubhaft.

ТАЂА: Ја, dabei. Да ће узети некакву руску принцезу од Романових, што ти ја знам, да ће се поклати са болшевицима и тамо тек остварити своју потајну, велику амбицију.
(Шайаџиом)
 Да постане цар свих Славена.

Тушек оџеџнуџо звизне. Мук. Бришу се и ћуше.

ТУШЕК: Па онда ти та идеја и нија тако лоша, alter Kammerad.

ТАЂА: Јужнославенски зидар?

ТУШЕК: Тешко ће ићи с пуковником! Гадан је, тврд, учио у Пруској! Био би већ одавно генерал да није друговао са Аписом и Црном руком!

ТАЂА: С ким?

ТУШЕК: Пустито, неке њихове уроте у обитељи, дохватише се страшно доље у Солуну. Као урота проти круне. Све је скухао тај Апис. Кад је могао надвојводу у Сарајеву што не би и регента у Солуну. Типична балканска свињарија и Бизант, нити се не распитуј. Видјет ћемо са пуковником. Није лош шеф, осим тога и стари центлмен.

ТАЂА: Па што ја имам изгубити? У Пољској итак немам више никог, у Рутенији црвена анаркија. А у Загребу ме ваљда чека она квартира на Зрињевцу...

ТУШЕК: А можда и милостива Кулмерица...

ТАЂА: И то памтиш стари враже... also vivat пуковник!

Налију и џију шамџањац.

СВИ: Vivat!

ДЕСЕТА ПОЈАВА

Истѝи. У њуној рајној сѝреми улеѝи Лукеѝин

ЛУКЕТИН: Ко је дао вољно?

ТУШЕК: Он.

ЛУКЕТИН: Оли не видиш да је облокан? Ћа си засидија с овин, ка да је и теби врана мозак попила?

ТУШЕК: Слушај Анте, не гњави ме, молим те лијепо. Кај би ти сад од мене штел?

ЛУКЕТИН: Да се закопчаш и да као помоћник идеш рапортират Лукићу. И баста.

ТУШЕК: Ни на крај ми памети, Видиш ли, туко Далмошка, праву правцату купељ аустријску, та ниси је ваљда заборавио? Од кад нас Руси заробише нисмо се поштено ни окупали.

(Тађи)

Све ти је то навикло на смрад и шмуцерај. Бодуло, по мору цео живот ходи и броди, али да се у њ смочи, то не.

(Лукеѝину)

Ако ће повалити Крањицу-кравицу нек је ваља до јутра, а ми ћемо на своју страну.

(Пљесне Пеѝу њо задњици)

Имаш ли памети?

ЛУКЕТИН: Имам и више но ти! Да је по твојој памети не би на Козјак никад изашли не би сидели у ону шкрапину и данас и чекали. Пуковник је наридија, а ти се овод кортеђајеш са једним ухићеником и курбама, курбу ти госпу и бога малега! Ди ти је Лукић, питам те?

Лукић лађано силази са сѝеѝеница раздрљен, њијан, босонођ.

ЛУКИЋ: Ту сам, Пивац, ту сам!

Сиђе и сѝоји неодлучан. Лукеѝин се укиѝио.

ЛУКЕТИН: Господине капетане, извјештвам да су његови и Јакшићеви полегали и да спавају кудкоји. И да је вољно већ пасало. И да би требали бит у покрет већ ево дви уре.

ЛУКИЋ: Стани на месту вољно и не галами. Ваљда је знам шта треба.

Силази са сценописца Луција, полугола, у јапанском кимону.

ЛУЦИЈА: Lancelot! Kje si moj Lancelot. Ali je prišel Krač Mat-jaž?

ЛУКЕТИН: Ватру су ванка заложили и спавају без страже.

ЛУЦИЈА: Brez tebe mi se spat ne da. Prijd' le, prijd' še mal gor.

ЛУКЕТИН: И Маџари су без страже, могли би побећи или неку псину направит.

ЛУЦИЈА: Otroci te vabijo! Jočejo!

ЛУКЕТИН: Телефонску везу су успоставили са пуком! Питају!

ЛУЦИЈА: Lancelot!

Тађа налива коњак и њрилази Лукићу.

ТАЂА: Па то нема смисла, Луција! Господине колега, ја вас потпуно разумем. Са женама и послугом се никако не може на крај. А видите, нас вам нико не пита ни за умор ни за одмор, ни за што. Од нас се само очекује да служимо. И сватко вам од њих захтијева, наређује, галами, пријети... Никада ни трун барем фер односа у овом рату нисам доживио, увјеравам вас, а камо ли захвалности. Одликовања покупише штапски штакори и полтронерија, који су овај рат и изгубили. Па да сам само гледао како ми под Лавовом погиба цвијет младе словенске интелигенције, од краковских доцената до вјелопољских пјесника, журналиста, само да сам гледао кажем, а не крварио до кољена, неко сам одличје био заслужио. Али... што ћете.

Куца се са Лукићем који њије и љледа ља бело. Сценописца се у фошлеу.

ТАЂА: Хероју није лако међу обичним свијетом. У Хелади, херој вам је био митолошка личност, са боговима се тукао и хулио на звијезде, жртвовао се за Град и трпео казну – али са простим пуком није имао посла. Нити је пак имао генералштабова, главних станова, ни политичких савјетника, ни бефела ни дрила. Имао је божанску промисао, свој мач и своју кураж. И није му било тешко бит жртвом. А ми? Што имамо и ви и ја, питам вас? Ми смо одавно жртвовани, али анонимно, en masse, као обичан kannonefuter, коме се не да ни одморити ни заложити, нити испољити ичег људског. Хераклу и

Уилксу дозволише богови барем мирис женске пути. Нама ни то, него клор и плитко блато. Реците сами – није ли тако? Живјели.

Лукић њије и ђуџи.

ЛУКЕТИН: Господине капетане, очекујем ваше наређење.

Лукић, заваљен у фојшељу говори, не зледајући Лукејина, џихо, лагано и полуодсујно.

ЛУКИЋ: Пивац, да пошаљеш оделење у Стапар по Јакшића и да му кажу да га чекам овде. Дотле нек остане вољно. Могу да дигну шаторска крила и да се одморе, иначе ће им добро доћи да се просуше мало поред ватре. Страже постави како треба и пошаљи патроле према сомборском путу. И према Дорослову. Одувај се. Ове даме нам готове нешто за јело. Па кад завршиш доћи и ти. Шта је?

ЛУКЕТИН: Каснимо, господине капетане. Већ смо требали бит у Сомбору.

ЛУЦИЈА: Ljubi Lancelot.

Лукић усџане и одзежа за Луцијом.

ЛУКИЋ: Жури. Жури много Бојовић.

Тушек се нацери, исџије и заврљачи чашу у куџ.

ЛУКЕТИН: А ти ћеш ми платит! Платићеш ми, кокоте мој, не звао се који сан. Још ови час ђу рапортират пуковнику ћа си и који си, ка да не зна да си говно од говнета и да те треба у решт скупа са овин овод.
(*Излеџи*)

ТУШЕК: Иди! Иди и увлачи се гегулама колико хоћеш, козо Далмошка. И нек те враг носи скуп с њима! Слуган и будала.
(*Тађи*)

Also, herr Doktor, darf Ich ja gratulieren? Од свег срца честитам. Овакав солилоквиј нисам чуо још од последње сезоне у Burgteatru. Боже, када је то било? Не могу се сјетит ни кад сам последијњи пут био у казалишту.

ТАБА: Имат ћеш га још вечерас. Гдје су јужнословенски зидари? Гђе Бедел и њена фамозна "Feldhuren Schauspielverein"? Pani Mullerova! Vorstellung!

Заџамњење на менажу.

Цимбало.

 ЈЕДАНАЕСТА ПОЈАВА

Одаиамњење на собу. Лукић и Луција пењу се у собу. Одблесци ваијре. Деца сјавају у кревети.

ЛУКИЋ: Тај Храбовски... познајеш ли га?

ЛУЦИЈА: Pssst! То је сам худић. Оће му је украјински дибук а мати гричка coprница. Rodil је је spod zmajevim krilom, ponoči leti na Dunaj in žre otroke. Morava skrbet za najne otroke.

ЛУКИЋ: Спавају. Пусти их,

ЛУЦИЈА: Zlati so, a ne?

ЛУКИЋ: Ово време је ђубре, Луција. Тешко ђубре. Знам, сећам се још доскора, у балканском рату, дванаесте и тринаесте, јесмо се тукли, јесмо се клали и палили, али децу никад нисмо дирали, ни жене. То је ваша измишљотина, културна, европска, да се деца шикане и киње. Кад се оно повукосмо из Србије, новембра петнаесте, упаде у Шабац нека њихова казнена експедиција, не шуцкори и мародери, него вајна регуларна војска и стаде да убија град. А ко оста у Шапцу? Ко не погибе оде с нашим војском. У вароши само шкартови, старци, жене и дечурлија. Школу су ми одмах запалили и изгоре до темеља, а старог фамулуса Проку обесише за звоно. Ајд што су радње поплачкали, еспап развукли и у цркви направили пијанку и ршум, него предвече почеше да скупљају жене и децу по вароши. А кажу да је већ почела вејавица и да је зашטיפао мраз. На моје је дошао ред око поноћи. Кажу да су их отерали на Доњи шор онако, из кревета, усред ноћи. Она је, знаш, била учитељица, као и ја, а они, пилићи, плачу. Цујка од шест и Браца од осам година...

Луција га полако скида. Из његовог ранца вади дењеке на брзину сложене војничке сиреме и у њој савијен којоран са шврдим ејо-лејшама.

ЛУЦИЈА: Zdaj-le bo kraljevski pir. Tja dol gotovijo večero. Pripraviti se morava.

ЛУКИЋ: Пусти то. Сам ћу. А на шору, кажем, било их је више од стотину из наше мале. Моји, кум-Цанетови

и Властимирови, онда протина снаја и унуци, удо-
вица апотекарова, исто фармацајткиња са бебом...
Рађеновића отац, полуслеп, сам. Двоје адвоката
Глишића, што погибе на Церу, у кошуљицама само,
на кијамету. А Швабе – везуј.

ЛУЦИЈА:

Кје маš škornје, Lancelot.

ЛУКИЋ:

Ма пусти, кад ти кажем, сам ћу... Старије су одмах
одвели на Саву, међу њима и моју Косану. Кажу да
је врштала из гласа кад су јој отимали Цујку, ех...
Терали их у трк и ко није могао, одмах кундаком на
лицу места. Отргла се, некако, веселница, па назад
и ту је стиже метак. Сахранили је сутрадан, кри-
шом. Деца су на шору остала, плакала и дрхтала ко
зна колико. Двоје Властимирових не издржа, бо-
лешљиви одувек били, и паде. Однесоше их на Саву
и побацаше. Причао ми сам у солунској болници...
Добио обавештење... из Женеве... од Црвеног кр-
ста.

(Почиње да брца)

А за моје не знам ништа од тада. Вратили се нису.
Кажу да су их отерали некуд у Бургенланд, куда ли,
у неку дечју колонију, Цујку татину и Брацу. По
снегу, у танком порхету.

(Одгурне је и викне)

Ма пусти то сунце ти јебем!

*(Деца се пробуде и зацвиле. Луција умирује Лукица
и даје му још коњака. Лукић њије и њлаче)*

Нека спавају. Само нека спавају мирно. Неће њима
Лукић ништа. Ништа. Ништа...

Запамћење и цимбало.

ДВАНАЕСТА ПОЈАВА

*Одпамћење на менажу. Улазе Тађа, Тушек, Бедел маскирана као
Божих Бајта и све даме, косћиммиране у њлаво, бело и црвено. Бедел
носи њуну врећу војничких мањерки.*

ТАЂА:

И сад –

КОРУС:

Што су стари јади иштетили тешко
Све ће опет преболет срце нам витешко!

ТАЂА: *(Чит̃а изи књиџе “Свет̃е-Јек̃ише”)*
 “Иза кулиса хор пева:
 “Словенац, Срб, Хрват од
 Драг. Боранића”. Also...

КОРУС: Од снежног Триглава до сунчаног Солуна
 Тој мајци пуче слава, слободе засја круна
 Наш барјак непобједни и новог доба цват
 Поздрављамо вас једни:
 Словенац, Срб, Хрват
 За увијек брат и брат!

Смех и айлауз.

БЕДЕЛ: Meine Damen, tak dobre jsme se neopily od Na-
 menstaga stareho Keisera! Nazdar!

ТАЂА: Е па, драги моји, на последњи дан старог Рајха! Ево
 ти твог казалишта.

ТУШЕК: И за први дан новог доба! Живело његово вели-
 чанство!

БЕДЕЛ: At žyje nový svět!

ТАЂА: Позор овамо. Овдје ћете полијегати. Ти овде. Сва-
 ка ће узети своје мањерке, беле овамо, а пањи
 Милерова као јужнославенски Санта Клаус, овамо,
 Позор!

*Промена свет̃ла. Ш̃ишмун̃ божихне ноћи. Даме полегају и као
 зас̃у. Музика: “Тиха ноћ”. Тађа и Тушек завијају и дувају као
 вет̃рови.*

БЕДЕЛ: Јесу ли у овој кући добра деца, бако? Ако су добра
 и ако слушају за њих сам донео играчака.

Чет̃врт̃а је маскирана као “бака”. Задиџне сукњу. Смех.

ЧЕТВРТА: Добра су моја деца, чича. Славко, Хрвој и Срђа,
 мали зидари!

БЕДЕЛ: Ево, ово вам је послао Бога.

Изручи из вреће џомилу мањерки офарбаних у црвено, плаво и бело.

ЧЕТВРТА: Коцке за зидање! Како су лепе! Па још како лепи'
 боја. Црвене, плаве и беле!

*Прва, Друџа и Трећа, кос̃ициране у ове бри боје буде се као из сна
 и радосно цикћу, ошимајући свака одџоварајућу боју.*

ПРВА: Како су лепе ове црвене!

ДРУГА: Па ове плаве!

- ТРЕЋА: Па беле!
- Ошимају се о празне мањерке, шћишћају, зуркају и једна другу иоваљују преко "сцене", уз смех и айлауз "йублике".*
- БЕДЕЛ: Видите, deti, од ових се коцака грађе куће. Та ће кућа имати своје рођено сунце, које ће је увек осветљавати и грејати.
- ПРВА: Ја ћу узети ове црвене, па ћу себи кућу начинити!
- ДРУГА: Моје су плаве лепше. Па ће и кућа бити лепша.
- ТРЕЋА: Беле су најлепше. Бели двор на врху брда.
- ДРУГА: Не и не!
- ПРВА: И шта ће ми ваша кућа?
- ДРУГА: А шта мени твоја? Своје не дам!
- ТРЕЋА: Ни ја своје!
- Грабе се и ошимају о мањерке уз смех и йоцикивање.*
- ТАЋА: Стоп, стоп... ово му може бити мало Alzuviel... је ли Звонко?
- ТУШЕК: Па сад, како се узме... Далеко од истине није а опет није ни угодно.
- ТАЋА: Не знам. Реци ти.
- ТУШЕК: Лукић је кретен, он итак ниш не сваћа. Само му не дирај српски триколор, јебе се њему за Светине коцкасте алегорије.
- ТАЋА: Пазите, не смије бити увредљиво.
- БЕДЕЛ: Ale jake barvy? Co bude strecha, co stena, a co zaklad?
- ТУШЕК: Па рекао сам ти. Још се не зна. Ми, додуше, већ вијемо југославенску тробојницу, али то још није службено, о томе се још дискутира и по двору и на Саборима. Ето, мој папа је у Народном вијећу интерпелирао да заједничка застава уопће не постоји већ да сватко истиче своју, а ми Хрвати само хрватску. Тко зна.
- ТРЕЋА: А да питамо Лукића?
- ЧЕТВРТА: Може. Већ иде.
- Лукић у чистіој, йарадној униформи и високим чизмама и Луција у белом, силазе низ сћейенице.*
- БЕДЕЛ: Музика!

ТАЂА: Na los! Gesang!

Даме се хваћају у корус, њевају и иџрају у рииму њолке.

КОРУС: Гле гора густе венац
Где ори'с песме звук
Србин, Хрват, Словенац
Ту запињу златни лук!

Сви се хваћају и иџрају њолку. Луција, сва блажена, њокушава да заиџра са Лукићем, који се за њом њоводи и њосрће, У сред иџре и весеља ујада Лукеићин, надвикујући се са ѓаламом.

ЛУКЕТИН: Господине капетане! Господине капетане! Јакшић довео Стојшина и неке Маџаре! Молим вас, господине капетане, ванка су и море бит опасно!

Док се Лукеићин њробиа кроз ѓужву њрема Лукићу, заићамњује се менаџа. Музика њолке још иџраје док се не одићамни...

ТРИНАЕСТА ПОЈАВА

Блаићо. Под сџражом – Јоца, Чоле и Радулашко – сџоје Сџојићин, Пера и маџарски њаор Лајчи, у кожуху, са високом шубаром. Музика се њолако изѓуби. Звук кише и цимбало. Излазе Лукић и Лукеићин.

ЛУКИЋ: Аха, значи... дезертер! Са' ће да види капларица свога бога! А ту си оца ти јебем сељачког! Па зар ја тебе на моју реч, а ти право код Маџара да им досољаваш и да се ваташ у њихово коло? То ли је Лукићев војник?

СТОЈШИН: Молим, господине капетане, покорно јављам...

ЛУКИЋ: Куш, јебем ли ти све по списку, моју реч да пљунеш? Ја те шаљем кући да видиш бабу и обучеш сина, а ти у буну! Сад одговарај!

СТОЈШИН: Молићу, господине капетане, на путу за Стапар велика гужва. Маџари, хонведи и руски заробљеници. Кажеду да ћемо их све повешати и децу им побити. Па дограбили ко виле, ко левчу, ко пушку да се бране. А ја кажем: Срби! Прва армија ѓенерала Бојовића! Ми смо дошли као браћа и ослободиоци. Неће српска војска на поштеног павора, које вере био. Ал' не верују! Бојиду се да се не

светимо. П' онда ја отишо у Дорослово код кума Лајчија да гарантујем. И ево, дош'о је човек самном, код вас.

Лајчи скине шубару и њоклони се.

ЛАЈЧИ: Magyarorszagon forradalom van... Nekünk nincs semmi bajunk magukkal.

ПЕРА: Каже да је у Маџарској револуција, ал' да немају ништа против српске војске.

ЛУКИЋ: Ти да ћутиш, ништа те нисам питао! Јакшићу одговарај где си га нашао и шта би?

ЈАКШИЋ: Велики кастиг, о јаду се тешком забавили. Нијесам ви све разумио, зборе маџарски и руски, али ми је ови мали трџуман тумачио док се не алавертих. Пита' сам прије господина Пивца уљегосмо ли сад на маџарско, он каже да није но наше, а они опет да је њиово, али да Швабу више не бренују, но да је вас свијет брат и друг. Носе маџарске и црвене барјаке, а наших нијесам вићео.

ЛУКЕТИН: Шуфт паорски. То је побуна и револуција!

ЈАКШИЋ: И ја мислим да је револуција, но ако дозволите да ви речем, није против нас. За то сам први пут чуо у Невјорк, на Унион Шквер. Слуша сам Ему Голдман и Беркмана ђе исто говоре ко ови: да ће се кулук и надница скашит, да су сви потребници на свијет браћа и да ће од батоња и бујара одузети власт, па да ће они који нема имат, а да ће оном који је има још остат да љуцки живи. И да ће бит правда кад дођу наква анаркија и комунизам.

ЛУКЕТИН: Каква анаркија, оли си ишемпјан Џони? Мучи, не говори!

ЈАКШИЋ: Јест и мислим да право зборе. И да ће тако бит и у нас, а сврши рат.

ЛУКИЋ: Кушуј гуслару и немој да ми филозофираш него одговарај само оно што те питам. Шта је радио овај са њима?

ЈАКШИЋ: Не знам, здућио је без мене. А потље, кад га нађох, говорили су на маџарски.

ЛУКИЋ: Побегео? Па што те послах с њим оца ти јебем? Сад ћу вас све по кратком поступку!

Сїојишин скине шајкачу, мейне је на бруди.

СТОЈШИН: Господине капетане, молићу лепо. Ја сам матор и није ми жао умрети одма кад сам овај дан дочекао. Ал' њи и мој образ не дирајте, молићу. Они су, Дорословци бранили нас Стапарце од њиови, па је сад ред да и ми одужимо дуг. На икону сам се зарекао и на кумство са Лајчијем, који ми је овог мог Перу крстио. То су добри људи, наши павори, миран свет, завели их они Руси и неки студенти из Пеште, не мислиду они зло ником, ни нама, него им свашта налагали. Ево ја гарантујем, па да сви лепо иду кући.

ЛУКИЋ: И дижу револуције! Дезертер, јел'?

ЧОЛЕ: Момчето тргна да бара, господин-капетане. Дури до селото...

ЛУКИЋ: Сиктер и ти! Јакшићу, везуј то тамо и води! Зна му се! Изврши и рапортирај, сунце му дезертерско!

ЈАКШИЋ: До јутра морамо бит у Сомбор, господине капетане... Па да га онђе предамо... у команду...

ЛУКИЋ: Немој ти да ми вакелу држиш! Ја сам му овде и бог и команда! Нема код Лукића дезертера! Њима само Лукић суди, запамти, Американац и лично ми одговараш да добије своје што је тражио или ћеш и ти с њим! На извршење!

Сїојишин клекне у блајо.

СТОЈШИН: Нек умрем ја, господине капетане, не марим, само образ да ми остане и мој Пера.

ЛУКИЋ: Петар и Павле нек ти праштају! Ја не могу. И дижи се из те балеге, пиздо једна! Умри као српски војник... а не као попишуља, Везуј, шта чекаш!

Лајчи поодигне Сїојишина из блајо и повлачи га уназад.

Лајчи, Сїојишин и Пера се повлаче уназад.

ЛУКИЋ: Стој! Држ'га, бре!
(Војници зледају у сїрану, нико га не дира. Лукић њија по себи, ѡражи оѡсач и револвер, али њих нема. Посрне за Сїојишином и ѡдне у блајо)

Пуцај, шта чекаш!

(Јоца се ѡрене и ѡукне у ваздух)

Не у ваздух, јебем ти сунце и теби! У месо!

Чоле њоново љуца у ваздух, док се њројка њовлачи уназад. Излеџи из менаже Тушек са оџкоченим револвером.

ТУШЕК: Што је? Тко је пуцао?

ЛУКИЋ: И теби љу, репоњо, да јебем матер!

ТУШЕК: Ама што је?

ЛУКИЋ: Пуцај бре Тушек, шта чекаш! Побеже курва, дезертер! У месо!

Тушек хицем обори Сџојшина. Јакиши се баца на њеџа, савлађује џа. Лукеџин ѡодиге Лукића, ѡмаже му да хода и силом џа вуче ѡрема менажи.

ЛУКИЋ: Тако мајци и нек му се зна! Мене да осрамоти! Мене и јединицу!

Лукеџин џа силом вуче. Свеџло само на Лукића и Лукеџина.

ЛУКЕТИН: Лукићу, што вам је за бога малега? Стојо је наш! Сагришија јест, па што? Има суд!

ЛУКИЋ: Пусти ме! Пусти ме или љу и тебе на суд!

Лукеџин џа ѡусџи али му ѡреѡречи ѡуџи најоље.

ЛУКЕТИН: Извините, господине капетане, али ово што чините није ни љуцки ни војнички. Као ваш потчињени и млађи вам велим да се у памет, јербо алкохол не поднашате.

ЛУКИЋ: Аааа... ја пијан, јел? Ја пијан? А био сам ти добар кад сте локали доле у Битољу и кад сам вас на моју реч вадио из љузе? Ја пијан? Па јел' знаш ти бре да могу да вас попијем са све лијепом вашом и казалиштем колико вас има, мајку вам барабску!

ЛУКЕТИН: Јавио сам у пук и пита што треба чинит. Каже Обрадовић да је пуковник кренуо овамо. Дотле вас молим да се уздржите.

ЛУКИЋ: Ти да ми одузмеш команду? Ти да ме смењујеш? Јебо те и пук и Бојовић, ја сам ти овде газда, јел ти то јасно?

ЛУКЕТИН: Пијан си, Лукићу!

Лукић му изненада звизне шамар. Тајац,Свесџан шџа је урадио, Лукић џледа своју руку и клаџи се. Лукеџин обрџше усџа, љуџи и џледа џа.

ЛУКИЋ: Е до мога... Опрости, не знам шта ми би... Врати ми одмах, де не пријављујемо ни ти ни ја.

ЛУКЕТИН: Анту Лукетина нико ни ћушио да ни оста лежат. Ал' нећу. Кад сврши рат наћемо се. Ни пријавит нећу. Само вас опет молим да идете у менажу и да не излазите ванка.

Лукић се клаићи и наједном му приијадне мука.

Лукеићин ну прилеићи и ухватићи га под љазухе.

Одводи га некуда у мрак.

Цимбало.

ЧЕТРНАЕСТА ПОЈАВА

Одшамњење на блаићо. Цимбало. Сви пређашњи нагнуйи над Сјојшином. Јоца и Радулашко одбацили љушке и вуку Сјојшина из блаића.

ЈОЦА: Није то ништа, Стојо. Саћу ја тебе, ко ти мене на Козјаку... Не брини Стојо, кућо моја... држи се... Ух, јебем ли му и бога и матер, и нају најину... и дете му јебем да му јебем, шта уради човеку!

ПЕРА: Бабо, кажи нешто, бабо! Кажи нешто своме Пери, бајко рођени!

ЈАКШИЋ: Дану оног љекара брже! Дај први завој!

Тајац.

Јоца љустји беживојино Сјојшиново шело, које љлокне у блаићо.

Заврјићи љлавом и слони љољед.

ПЕРА: Ао, бабо мој! Ао, домаћине, црна нам кућа данас! Јој нано ди си да видиш шта учинише са јунаком! Ко ће Перу женити? Ко ће тајко на рогаљ по девојку? Твој ће Пера, кукавац сињи, све како си рекао! Не брини, тајко, за образ и реч што си дао! *(Чоле му приђе да га загрли, али га Пера одгурне)* И ви сте војска и људи? И ослободиоци! Серем вам се на те пушке и на ослобођење! Да бог да да вам буде као њему, кукавцу! Видећете ви још шта је левча стапарска! И ко су Стојшини и Заблаћански! Чекај, кумашине ето и Пере с тобом! Чекајте и ви мало, ето нас скоро да се у очи погледамо!

Излеићи. Тајац. Јакишић љљуне и љовори према менажи.

ЈАКШИЋ: Е Стојо, не уби те ни Швабо ни Бугарин, но ова поган љуцка. Ја бедова, о јаду се ви тешком забавили. Поганац ве предро што аранзаде и шпеке од људи чините. Закуца звоно јунаку у једну банду, а ви ждрокате и сиге одбијате са оним вицмијама и вирипиздима. Божја ви вјера, неће ово на добро изаћи. Житки сте ви у чојство да сељаку чапрљ у нос чините но ћете прнут у шишу кад ви се јапунцаст барјак на кућу развије! Пу!

Цимбало. Зајамњење.

ПЕТНАЕСТА ПОЈАВА

Нагло одјамњење на менажу. Тамо где су сјајале каде сјајоји импровизована "сцена". Лукић седи у фошељи и зури преда се. Лукејин хрче на дивану. Као да је чула последње речи Јакшића, Бедел одмери од шаке до лактија према блају и дрекне.

БЕДЕЛ: At žyje Masaryk! A teraz, velečteny publikum, tableau vivant! Zakončime naš Juhoslovanski Vorstellung! Und jetzt... überrasch. Za pana plukovnika!

(Пева)

Masaryk náš vōla, nas svolāvá!

Roskazy nam vydává!

Vstavějte vi česti legionari!

Černá vojna nastala!

Отвара засјор: tableau vivant. Прва, Друга и Трећа, полуголе и костимиране у црвено, љаво и бело, повезане љајирним венцима. Четврта као вила-зашишница. Много љајирног цвећа и ешарји. Сред њих сјајоји Луција, сва у белим чийкама, са венчићем на глави, занесена, блажена. Двоје буновне надзорникове деце, обучени као анђелчићи, придржавају јој шлајере. Исеред њих кућа од мањерки, сложених насумице, без реда. Ајлауз Тађе и Тушека.

ПРВА: Како је лепа!

ДРУГА: Па топла!

ТРЕЋА: Па мила!

ЧЕТВРТА: Драга наша кућа! Сазидали смо је, а сада имамо само да пазимо да не дођу неваљала деца да је сруше.

ПРВА: Ја ћу је бранити!

ДРУГА: И ја љубити!

ТРЕЋА: И ја! И погинути за нашу заједничку кућу!

На музички знак, њевају и ибрају хвањајући у коло све присушине.

КОРУС: Биће опет среће, поноса и славе
И снаге и сјаја и врлине праве
Племе наше неће нагињати плачу
Благослов ће стигнут' загрљену браћу
И гле, на небу сави се златан венац
И срећом поју Србин, Хрват, Словенац!

Делиријум одушевљења. Из "краљевог кола" Бедел издваја Луцију са двоје деце и њивод и је Лукићу.

БЕДЕЛ: Wir nussen eine Hochzeit haben! Svatba!

ТУШЕК: Так је! Свадба!

Коло смени свадбени мари. Сви у њворци иза Луције и Бедел, смеју се и њилазе Лукићу, који скочи са фошеље, љуља се и надвикује са музиком.

ЛУКИЋ: Доста! Доста, бре Тушек, мајку ти барабску! Пре-
кините с тим!

Пуцањ.

Лукић се срушу на њод.

Врисак.

Нагло одшамњење оба њросшора,

Фехер, са завојем око главе, сшјоји на ѡросценијуму и ѡуца. Са њим још неколико хонведа и Пера.

ФЕХЕР: Eljen a Magyarorszag! Eljen a haza!

*Врисци. Мешеш. Насумични ѡуцњи. Музика нагло ѡрекида. Лу-
кешин скочи, бунован, узима заклон и ѡуца ѡ хонведима. Исшо
Тушек. Фехер ѡада. Тађа се крије иза клавира и дозива Јаношика.*

ЈОЦА: На ноге, браћо! Онај Стојин и Мађар пустили
заробљенике, убише капетана! Узбуна!

ЛУКЕТИН: Прва чета овамо!

ЈАКШИЋ: К оружју!

ЧОЛЕ: Узбуна, узбуна!

ЛУКЕТИН: У кару! Лези! Лези, госпу ти курвину! Ди је ми-
траљез?

ЈОЦА: Био је код трећака!

ЈАКШИЋ: Трећи вод! Трећи вод!

ГЛАС: Овдје смо!

ЈАКШИЋ: Дај митраљез, Босанац!

ГЛАС: Нејма, господин-наредниче!

ЛУКЕТИН: У кару! Плотуном по Маџарима. Пали!

Осије се њлоуџун. Деца вршиије. Починје расаи. Трејџији сџиробоскоји.

ТУШЕК: Шта чекаш? Музика!

Почне бесомучна музика. Борба и вриси. Лукеџин и Тушек се џребацују џрема блаџу и џоџискују хонведе. На сцени осџану само Јаноџик и Луџија. Он се идиоџџски цери, доџраби је и хоће да је силује. Цеџа са ње хаџине, венџе.

ЛУЦИЈА: Тада! Тада! На помоћ!

Улеџи, осџрвџен Пера.

ПЕРА: Ево је, детелину јој грофовску. Чек-дер, саџеш да видиш куку паворску!

Смакне Јаноџика хиџем, џрилеће Луџији и насџавџа шџо је Јаноџик заџочео. Обори је у каду и силује. Луџија неџресџано врџиџи. И даље, учесџали џуџџи. Музика наџјачава све. Из блаџа севраџају Лукеџин, Јакџић, Јоџа, Чоле и Радулаџко и џуџају.

Сви ужасно вџчу, ниџџа се не разуме. Прекине се наџло сџиробоскојски шџџимунџ. Наџли џрекид музике. Пуно свеџло на блаџо и менажу.

Из блаџа долази Пуковник у џраџџи Обрадовиџа.

ОБРАДОВИЋ: Мирно!

ШЕСНАЕСТА ПОЈАВА

На изненадну џојаву Пуковника војници се укиџе. Све се наџло уџиџа. Иза исџреврџаноџ намеџџаја џојавџују се даме и Таџа. Пуковник сџоји мало на џросценијуму. Заџџим, сасвим џолако, сиџе у менажу.

ПУКОВНИК: Лелее... види што је војска...

Лаџано џрилази, врџи џлавом, заџледа, као неџџо од оџреме исџрави.

ПУКОВНИК: А... аирли, дабогда. Е па нек је со среџоју сефте. Мој елитни батаљон.

- ЛУКЕТИН: Господине пуковниче...
- ПУКОВНИК: Немој ти мени... господине пуковниче! Где ти је војска?!
- ЛУКЕТИН: Мучки напали ухићеници и сељаци. Губитке још не знам. Капетан Лукић јуначки даде свој живот...
- Пуковник љриђе, загледа Лукићево тело, врши главом.*
- ПУКОВНИК: И боље да ме није сачекао. Још му ја, веселник, записо од сутра одсуство. Да иде човек да види шта му је с децом. А он на коњак, шампањац и швапске курве. Лелее.
- (Полако се окрене љрема војницима)*
 Лебем ли вам лебац! Па јел' вас послах у Сомбор јуче, да ми спремите бивак? Шта бре? Где је тај бивак? А? Молим? Шта ћу, бре, са овом "елитном трупом"? Извол'те? Куку си га мени... Ама да вас сјебу курве и сељаци! Па да ми је причао Стева Циганин, па да му још поверујем, а овако...
- (Дође до Јакшића)*
 Аааа, и ти си ту, гуслар?
(Обрадовићу)
 Разоружај и терај!
- ЈАКШИЋ: Господине пуковниче...
- ПУКОВНИК: А где су ти гусле?!
(Јакшић гући кнедлу)
 Камо ти гусле питам те?!
- ЈАКШИЋ: У бајуну су, господине пуковниче. У кулети.
- ПУКОВНИК: Е нека, нека. Тамо и нек остану... бивши наредниче. Да не поцрвене кукавне, од курава.
(Обрадовићу)
 Шта сам рекао?
- ЈАКШИЋ: Господине пуковниче...
- ПУКОВНИК: Него шта! Води тамо! Ти да ми вршиш овде анархистичку пропаганду! Јеси зато пливао преко баре и пјево уз гусле? Води у шталу! Па опет да китиш о Бају Пивљанину и Бегу Љубовићу, бога ли ти пољубим! То сутра армијском органу да гудиш на част и образ јуначки, а мени више нећеш. Обрадовићу, извршавај!
- ЈАКШИЋ: Не, ако нећеш мртав остат! Сам ћу!

Баџи њушкy, расџасује се.

ПУКОВНИК: Слушај овамо! Сутра ће овде да буде команда армије, а с њом, наравно и Голубовић... судски пуковник, “Аудитор Прве армије”. Па се правдајте њему... јебем. ли вам сунце. Ја више немам ништа с вама. Немам ја више елитну трупу, него Голуб нек се расправља са курвама, кригсгефангерима и попишуљама, јасно?

ЛУКЕТИН: Дозволите господине пуковниче...

ПУКОВНИК: Баталјон се расформира и прелази у састав пуковске резерве. Официри и подофицири под стражу, у појату, до предаје “краљевском аудитору”, мајку ли вам јебем. Оружје предати под бројем. У шталу! Све тамо у шталу!

(Тушек њокушава нешто да каже, али му кндела у жрлу)

Овај да се исто распаше и да пише изјашњење, а онда га терај у друштво!

ТУШЕК: Дозволите господине пуковниче, ја сам вршио дужност.

ПУКОВНИК: Распасуј! Војника си убио, несрећо, и још имаш образа да ми ту петљаш!

ТУШЕК: Извршавао сам наређење претпостављеног!

ПУКОВНИК: Госпон Тушек, то ви свом татици тамо у Народном вијећу. Јел’ вас он учио како се без суда кокају српски војници? Молим? Јел’ вам понечем познато правило службе? Све ћеш то лепо сутра истражитељу. Одстуи!

(Обрадовићу)

Да се ово срање одмах растреби. Разумеш? Сахранити, без почести, рањени у превијалиште, заробљеници и заплена на бројно стање. Ово женскиње и дечурлију у кола и правац Сомбор или куд их очи воде, да их не видим више овде. Штаб и везу ми намести у овој соби до покрета.

ОБРАДОВИЋ: Разумем. Шта ћемо с овим?

(Покаже жлавом на Тађу)

ПУКОВНИК: Аха... то мора да је тај розенкавалир?

ТАЂА: Улански ритмајстер Tadeusz Beck von Hrabowski...

Пуковник одмахне руком

ПУКОВНИК: Узми му сабљу.

ТАЂА: Ја сам прописно и под бројем предао своју снагу. Са вашом јединицом учествовао сам у гушењу побуне против српске војне силе. Ја сам доказао своју лојалност. Ја сам професионални војник и не тиче ме се политика! Ја сам Славен!

ПУКОВНИК: Ама не знам шта ћу са вама, Храбовски. Ви сте ратни заробљеник и за сада ћете то и остати. Телеграфисао сам у штаб армије, видећемо...

ТАЂА: Ја сам се у потпуности ставио на располагање.

ПУКОВНИК: А где сте били до сад? Не прелази се у туђу војску последњи дан рата! И колико да знате... на основу извештаја поручника Лукетина дао сам о вама сасвим негативно мишљење... Ни мало нисам уверен, у ваше војничке квалитете, gnagigeg.

ТАЂА: Своје војничке квалитете ћу вам радо показати на месту и у вријеме које сами одредите, господине пуковниче. Ја сам племић! Ја се не дам вређати!

ПУКОВНИК: Опа! Па сад, за дуеле немам времена док не завршим овај... а ви то можете у неком бечком куплерају...или у оперети... Маните ме, молим вас, имам сада преча посла.

(Прође поред Лукићевог њела)

Е, мој учитељац...

ОБРАДОВИЋ: Мирно! На лево круг! Маршевским кораком напред – марш!

Лукеџин, Јакишић и Тушек излазе под сивражом, осим Тађе, коме љрилази Обрадовић и хоће да га уљудно, али енергично, расцпааше. Овај га одзурне, љољрави блузу и одиљра увређенољ официра.

ТАЂА: Молим. Сам ћу.

Ошљасује сабљу, баца је на љод, и креће за Обрадовићем.

Из каде се љомоли слељљена Луциљина љлава.

ЛУЦИЈА: Тађо! Тађо!

Тађа се окрене, смркне му се и љреврне очима.

ТАЂА: Глупости, име ти је жена!

Изиђе за Обрадовићем. Заљљамњење на блаљљо.

Цимбало.

СЕДАМНАЕСТА ПОЈАВА

Даме се појављују из скровишта, обучене као сасвим нормалне жене. У рукама им дењци ојреме.

ЧЕТВРТА: Боже и то ми је војска... Овакву још нисам видела.

БЕДЕЛ: Kdo bi si to myslil? Pojedeme devčata.

ЛУЦИЈА: Кај бом јаз седај? Кам бом? Кај бом з отроци? Бог свети иn blaga Marija!

Бедел се враћа. Сажали се, узме неки оџрџач и помаже Луцији да изађе из каде. Оџрџе је неким цокама.

ЛУЦИЈА: Ох, хвала.

БЕДЕЛ: Nezlobte se, Ihre Excellenz, Feldhuren vám budu na pomoc. No, tak, tak... Oblecte se, prosin. Neni Eleganz ale bude dostatečny. Tuhle... vyborně!

ЛУЦИЈА: Хвала. Хвала лепо!

БЕДЕЛ: No co, když se mužšti chcě bojtovat, žena to musí zaplatit. Vyržet musíme. Navzajem si pomáhat.

ЛУЦИЈА: Morda sam bila do vas nesramna. Oprostite mi. Muža sam izgubila.

БЕДЕЛ: Za nic! Všechno je pro lašku. No, pospešite si, prosim, pojdte... Děvčata, pojdte pomáhat!

Четвртa прилази и додаје Луцији још одеће.

ЧЕТВРТА: Па, да праштамо, ако је било речи, а?

ЛУЦИЈА: Ја. Prosim.

ЧЕТВРТА: Ево, ја ћу прва. Да ми будеш весела и дебела. Облачи ово.

Пољуби је. Луција јој узвраћа.

ЛУЦИЈА: Кам бomo?

БЕДЕЛ: Žádna staròst, Lucije. Pro tebe jest pořad místo u “Mađam Bedel Feldhuren Schauspielverein”. Pujdeme do Česka, do Polska, nebo zústaneme u Juhoslavii (škoda, každy Juhoslavec ma manželkou!) . Uvidime. A cto nám chybi? Pěkný soubor jsme. Ted nás bude sedum. “Sedum žen kontesy Lucie”, neni to heské? At žyje Svoboda!

ЛУЦИЈА: Nerodno je. Imam sabo otroke.

БЕДЕЛ: Do školy je dáme, Lucie. U Praze. Všechno bude u pořádku. No, pojedeme?!

Пружа јој руку као орџак. Луција љрихваџи.

ЛУЦИЈА: Хвала. Хвала вам!

Заџамњење на менажу.

ОСАМНАЕСТА ПОЈАВА

Одџамњење на блаџо.

Тамо, на сџражи, сам Јоца.

ЧЕТВРТА: А шта ћемо са “Светом-Јектиком” и са јужно-словенским зидарима?

БЕДЕЛ: At jde u kurac!
Stoji vojak na straže, na straže (итд).

Цимабало љрихваџи веселу словачку мелодију.

Јоца се смеје ља оџрезно љогледа лево и десно. Вади из џорбице самоџуљак љпружа Бедел.

ЈОЦА: Чекај. На, узми. Мало тајина и сапун. Да се нађе за децу.

Намигње јој. Бедел љрима, љољуби га и љрихваџи децу. Гаца са њима љо блаџу у сџарим, искривљеним цџиелама. Излазе. Јоца се смешка и врџи главом.

Заџамњење.

 ЕПИЛОГ

Цимбало се претворило у шикларане шелеграфа. Одтамњење на менажу која је сад уређена као шпайска соба. Свуда раширене карће. Над једном је нагнути Пуковник, са озрнутим шињелом и цигаретом у рукама. Обрадовић, на другој страни, дешифрује са шелеграфске шраке, коју му додаје војник-шелеграфист.

Храбовски у шрећем узлу, демонстративно окренути леђима, заваљен, као чииа "Pester Lloyd".

ОБРАДОВИЋ: Капитулација! И то без-ус-лов-на! Потписао Депере!

ПУКОВНИК: Е фала курцу... и Петру Добрњцу.... а кад ?

ОБРАДОВИЋ: Не каже. За нас важи дислокација целе снаге у рејон Бајског троугла и то до вечерас... убрзаним маршем...

(Чииа из шраке)

Узети до вечерас подручје Батине, Бездана и Моноштора на север и Таванкута на североисток, а затим према Баји и Суботици усиљеним радом и саставити се што даље у дубини троугла, сутра ујутро...Аустроугарске заштитне трупе у расулу и више не пружају никакав отпор, али се у овом сектору формирају неке револуционарне јединице знатне снаге... које ћете третирати као нередовну непријатељску трупу и у свему извршавати раније наређење... без обзира на њихове евентуалне понуде за мир. Ако буде могуће узмите и Бају, што ће знатно подупрети наше услове. Једном речи: што дубље. Јављајте се сваки сат. Бојовић.

ПУКОВНИК: Па јес', ја да им подупирем услове за мир, а нисам одморио људе још од прекјуче. Лако је сад. Депереу да сеири, а ти се јебавај по овом блату и стављај муда у процеп. Е јеби га. Ништа од ручка. И какве сад... револуционарне јединице... чије, бре? Мађарске? Руске? А?

ОБРАДОВИЋ: Има и за оног Храбовског. Од начелника штаба.

ПУКОВНИК: Шта каже Груја?

Обрадовић оклева. Тађа се претворило у уво.

ОБРАДОВИЋ: Да му је уважен захтев.

Тајац. Пуковник ља забезекнушо погледа, скида цвикер, нервозно љаси циџару.

ПУКОВНИК: Шта кажеш?

ОБРАДОВИЋ: Да још данас положи заклетву у пређем чину и да преузме команду над комором у чину коњичког мајора... Да се окрене налево круг и преда до сутра увече под бројним стањем у Новом Саду, интендантском отсеку Команде армије. Даље ће га диспонирати тамо. Потписао... Грујић.

ПУКОВНИК: Е ово је да се човек прекрсти и левом и десном руком. Ма шта кажеш...

ОБРАДОВИЋ: Тако пише. Строго пов, шесто дванаест кроз два...

ПУКОВНИК: Анатема те ђаволе! Они су потпуно поблесавили тамо! Диго им се мали на шампањац и Кевешове захер-торте! Улански ритмајстер – српски мајор! Е, несрећна Србијо!

Тађа усџаје џријумфално. Смешка се надмоћно и маше новинама.

ТАЂА: Нисам ни једног тренутка у то сумњао. Ваши претпостављени, дакле, знају што раде, за разлику од вас. У духу одлуке свих Народних вијећа је да се одмах формирају заједничке јединице и то од постојећег састава домобранства и других затечених трупа на територију СХС. То пише и у билтену ваше Врховне команде. Изволите прочитати молим.

ПУКОВНИК: Шта ће теби билтен наше Врховне команде!

ТАЂА: Да се правовремено информирам. А чујте што је још јучер изјавио гроф Карољи у Београду: “У Србима сам упознао великодушан народ који је увијек спреман да заборави учињено му зло. Упознао сам их као мирољубиве, хумане, храбре и поносне људе, који радије изабиру смрт него да буду слуге”! Моју сабљу, молим.

ПУКОВНИК: Бегај ми с очију, да те не видим више ни тебе ни комору! И ти, профо, шта си се укипио ту? Терај то тамо код проте, нек се код њега куне у српског краља, код мене неће! Чекам те где хоћеш и кад хоћеш кад се ово заврши и јебо сам ти мајку мајчину!

ТАЂА: За дуеле сад немам времена. Дужност зове. То ви можете тамо у неком балканском пајзлу бизантинском. У некој ашчиници.
(Пусџи новине да њолако њадну на њод и са смехом изађе)
 Обрадовићу, чекам вас.

ПУКОВНИК: На извршење, професоре! Со срекја!
Обрадовић оклева, још држи њраку у рукама.

ОБРАДОВИЋ: Има и за Тушека...
Пуковник цейџи, дрхџи му брада. Пали нову циџарейџу.

ПУКОВНИК: Шта за Тушека? Хоћеш да ти ја развезујем језик?!

ОБРАДОВИЋ: Да се његово изјашњење проследи Команди Армије и да се до даљег поново укључи у састав трупе.

ПУКОВНИК: Ма јебе ми се за Хрватско народно вијеће и трице и кучине! Нек иде “премијеру” па нек се њему правда што како хоће стреља српске војнике без суда! Стојшину сам лично ја закачио “Карађорђеву звезду” на Козјаку! А тај пиздун у моју трупу више неће па да му је хаћа сто пута посланик!

ОБРАДОВИЋ: Потписао ђенерал... Строго пов. шесто тринаест кроз три...

ПУКОВНИК: Потписао ђенерал, ђавољску матер! Рат више не води весели Бојовић него пришипетље! Политичари! Пашић и говна! И Онај, Онај... да му нану нанину...

ОБРАДОВИЋ: Господине пуковниче!

ПУКОВНИК: Немој ти да не опомињеш! На извршење! И да памтиш ово господине професоре! Па да пишеш! А дотле, покрет!

ОБРАДОВИЋ: Разумем, господине пуковниче! Покрет у ком правцу?

ПУКОВНИК: Покрет у пизду материну! У тај Бајски троугао, јебо их троугао! У благо! У говна!

Бесно излеџи.

Заџамњење на менажу.

Одџамњење на блаџо.

Тамо се њојављује сада Тађа, у униформи срџскоџ мајора, оџасан сабљом.

Ударци добоша.

Тађа се прво кикоће а затим љласно смеје.

ТАЂА: Где страшног суда што посла Див
 Од сужња победник поста и оста – жив!
 Покрет!

*Пријирче Јоца и Чоле. Један развио барјак, а дружи клекнуо и
најерио љушкљ. У средини Храбовски, са исуканом сабљом.*

Нови шћимунљ свејла.

Сада изљледају као сјоменик јунацима 1912-1918.

ТАЂА: Шта чекаш? Музика!

Затирешћи “Ој Србијо мила мајћи”.

Затјамњење.

КРАЈ